

téma

Genetika proti nádorům děložního čípku

Rakovina děložního čípku je u žen ve věku do 35 let druhým nejrozšířenějším zhoubným bujením. Úmrtnost na toto onemocnění je i přes veškerou léčbu kolem 40 %. Smutné na tom je, že pokud nemoc objevíme v počátečním stádiu, je možné ji zcela vyléčit. Zhruba 400 žen ročně umírá v České republice naprosto zbytečně.

Infekce se šíří pohlavním stykem a způsobují ji viry ze skupiny papilomavirů. Ke zjištění přítomnosti viru slouží obvykle klasický test hodnocení buněk ze stěru, který zachytí necelých 80 % případů, a dokáže zjistit chorobný stav až v pokročilejším stádiu rozvoje.

V současné době byl vyvinut velmi citlivý PCR test, který zachytí 97% předrakovinových stavů. Vysokou citlivost PCR testu potvrdila klinická studie u 11 000 vyšetřených žen. Na jejím základě americké ministerstvo pro potraviny a léčiva (FDA) rychle schválilo provádění PCR vyšetření na přítomnost papilomaviru souběžně s klasickým testem. Ve Velké Británii a v severských zemích se zavedením PCR testu mezi vyšetřovací metody snížila úmrtnost na rakovinu děložního čípku takřka o 50 %.

Život máte ve svých rukou

Papilomaviry lze rozdělit do dvou velkých skupin.

První skupinu tvoří **papilomaviry s nízkým rizikem** vzniku nádorového onemocnění. Onemocnění se projeví vznikem bradavičnatých útvarů na kůži nebo na sliznici (např. kondylomata). Onemocnění je léčitelné a obvykle nevede ke vzniku nádoru.

Druhou skupinu tvoří **papilomaviry s vysokým rizikem** vzniku nádorového onemocnění děložního čípku. Čím závažnější je poškození čípku, tím častěji nacházíme infekci papilomaviry. U závažných nádorových onemocnění děložního čípku je to ve více jak v 90% případů.

Mezi rizikové faktory pro vznik onemocnění patří:

- nízký věk začátku pohlavního života
- časté střídání sexuálních partnerů

- nechráněný pohlavní styk
- přetrvávání onemocnění po 30 roku věku
- oslabení imunitního systému
- kouření

Vetřelec

Nebezpečí vzniku rakoviny děložního čípku se zvyšuje pokud infekce papilomaviry s vysokým rizikem přetrvává i po 30 roku věku. V té době je již virus zabudován do genetické informace v hostitelské buňce a začíná ovlivňovat organizmus ženy, aby mu sloužil. Chová se úplně stejně jako "Vetřelec" ze známého filmu. Jako spouštěcí mechanismus pro vznik nádoru se může uplatnit oslabený imunitní systém, stres, kouření a další vlivy

Při klasickém vyšetření můžeme najít normální, nezměněné buňky, tj. nález je falešně negativní. Organizmus je již nemocný a my o tom nevíme.

Virem infikované buňky děložního čípku produkují zvláštní bílkoviny, které ničí kontrolu organizmu nad dělením buněk a napomáhají průniku viru do nových buněk. Postupně dochází k oslabování imunitního systému. Později buňky změni svůj tvar a uspořádání na děložním čípku. V tomto okamžiku jsou procesy pro vznik rakovinného bujení spuštěny. Nemocné buňky děložního čípku mění uspořádání pohlavního hormonu estrogeneru na tzv. "zlý estrogen", který nutí buňky mléčné žlázy v prsu k nadměrnému růstu. Tady už je jenom krůček ke vzniku rakoviny prsu. Některé studie dávají přímo do souvislosti nádory prsu s onemocněním děložního čípku papilomaviry.

Onemocnění, kde již došlo k výraznější změně buněk děložního čípku, se léčí chirurgicky tzv. konizací čípku. Zasažená tkáň je odstraněna. Po tomto zákroku bývá někdy ztížena možnost otě-

hotnění a donošení dítěte. Při větším rozsahu nádoru musí být odstraněna celá děloha.

Jak nepříjemnému chirurgickému zákroku předejít ?

Jednoduše. Včasnou a citlivou diagnostikou. Čím dříve virus odhalíme, tím lépe. Vyšetření pro PCR test je nebolestivé. Z povrchu děložního čípku se lehce setrou buňky štětičkou a ty se analyzují. Cena za PCR vyšetření je i při přímé platbě pacientkou u nás dostupná pro všechny. Výsledek vyšetření je znám velmi brzo a to s vysokou přesností. Je však na každé ženě, aby chtěla udělat něco více pro své zdraví. Pomocí PCR testu lze navíc diagnostikovat další onemocnění např. chlamydie, které mohou vyvolávat neplodnost, lze stanovit příčiny opakovaných zánětů, genetické poruchy, které vedou ke špatnému vývoji plodu, riziko zvýšeného krvácení při porodu, a další. Možnosti genetických metod jsou ohromující a denně přibývají nové.

Prevence a citlivá diagnostika onemocnění vám zachrání život a ušetří spoustu bolesti a trápení. Využijte možností vědy a genetiky pro ochranu svého zdraví.

MUDr. Petr Tichý

Vaše dotazy na PCR vyšetření vám rádi zodpovíme na e-mailu: medigen@volny.cz, telefon +420 777 269 499, nebo po předchozím telefonickém objednání nás můžete osobně navštívit na adrese MediGEN s.r.o., Poliklinika Spořilov, Božkovská 2967, 141 00 Praha 4 (BUS č. 118 Metro Chodov a Budějovická, BUS č. 170, 203 Metro Kačerov a Háje - zastávka Lešanská)